

HUSSEIN GHUFRAN ABD HUSSEIN
The Existential Authenticity in Ernest Hemingway's Fiction
(„Autenticitatea existențială în proza lui Ernest Hemingway”)

Teză de Doctorat

~Rezumat~

În „Discurs asupra metodei”, Descartes prezintă modalitatea lui de a discerne adevărul. Prin deconstruirea unui subiect în componentele sale cele mai de bază și examinarea îndeaproape a fiecăruia, ar trebui să fim capabili să ajungem la o cunoaștere completă a subiectului și astfel să ajungem la o oarecare concluzie. Camus urmează această metodă în eseul său, *Mitul lui Sisif*, și împărtășește perspectiva pe care o descoperă examinând „datele experienței”. El se concentrează pe autenticitate, sugerând că nu trăim cu adevărat până când nu descoperim și nu recunoaștem absurditatea situației noastre în raport cu lumea. Filosoful francez se concentrează asupra autenticității, sugerând că nu trăim cu adevărat până când nu descoperim și nu recunoaștem absurditatea situației noastre în raport cu lumea. El discută lipsa unui scop clar în univers, folosind o abordare bazată pe observații pentru a ilustra imposibilitatea obținerii de cunoștințe depline și pentru a dovedi că gândirea mai profundă pe un subiect duce întotdeauna la descoperirea absurdului. La întâlnirea absurdului, individul poate alege să recunoască existența și să trăiască o viață într-o luptă continuă împotriva lipsei de sens a vieții, sau poate alege să scape de confruntare, alegând să rămână ignorant și practicând reaua credință.

Literatura europeană nu a fost singura care a cunoscut schimbări importante în primele decenii ale secolului XX. Într-un fel, trebuie remarcat faptul că literatura americană dobândește o mare importanță în acest moment, datorită atât caracteristicilor sale intrinseci, cât și influenței pe care o exercită asupra unei părți însemnate a literaturii europene. În acest sens, ne referim la scriitori precum Ezra Pound, Ernest Hemingway, E. E. Cummings, John Dos Passos, William Faulkner și T. Eliot. Avangarda a început o revoltă împotriva tradiției

naționaliste și conservatoare americane, iar romanul a confirmat această tendință constituindu-se într-un discurs literar privilegiat care să ducă mai departe această sarcină într-un mod subversiv.

Existențialismul filosofic putea fi foarte puțin influențat de o cultură care, în creșterea sa constantă, a început să fie stabilită ca prima putere mondială. Statele Unite au accentuat toate trăsăturile pe care existențialismul a încercat să le scoată în evidență filosofic. Imperiul de masă, industrializarea, capitalismul ascendent și tehnica pusă în slujba dezumanizării făceau parte dintr-o cultură nord-americană care, dacă, pe de o parte, a atras prin concretețea orașelor sale ultramoderne – cazul New York-ului este, desigur, cel mai semnificativ – și, pe de altă parte, a fost privită ca un pericol pentru existența autentică. În acest orizont, romanele americane scrise de John Dos Passos, Faulkner și Hemingway nu au prezentat o stare de lucruri și niște personaje înstărite în societate, dar, printr-o ficțiune narativă realistă, au arătat o lume banală și sufocantă, absurdă și nedreaptă. Romantele existențiale ale lui Sartre și Camus au perceput posibilitatea deosebită de a promova o descoperire vitală a caracterului estetic printr-o narațiune care a prezentat o ficțiune realistă în care personajele ar ajunge să devină conștienți de responsabilitatea lor în lume. Dar romancierii existențiali nu numai că au preluat anumite elemente tematice ale narațiunii nord-americe, dar și-au îmbogățit scrisul cu niște tehnici romanice, de atunci extrem de noi, apărute în lucrările lui Faulkner, Dos Passos sau Hemingway.

Ernest Hemingway sugerează că lupta umană împotriva inutilității dă viață semnificației. În „Bătrânul și Marea”, de exemplu, el ilustrează demnitatea umană neclintită care îl împuternicește pe Sisif să-și împingă continuu bolovanul pe deal și îl determină pe protagonistul romanului său, Santiago, să prindă strângă în mână firul undiței cu o hotărâre de neegalat.

Având în vedere aceste aspecte, teza de față, intitulată „Autenticitatea existențială în proza lui Hemingway”, începe o lungă călătorie în inima unui complex fenomen literar, filosofic și sociologic. Scopul său final nu este de a revoluționa domeniul studiilor dedicate existențialismului, ci mai degrabă de a structura și de a oferi o perspectivă clară și nouă asupra unuia dintre momentele sale definitorii: prima jumătate a secolului XX, care vede o schimbare clară în paradigma narațiunii, precum și în structura ei narativă.

Baza teoretică a disertației este reprezentată în primul rând de cantitatea vastă de materiale / teorii scrise despre existențialism, din domenii de cunoaștere precum filosofia, sociologia sau teoria literară, cu autori variind, cronologic, de la Descartes cu al său „Discurs asupra metodei”, Camus cu „Mitul lui Sisif”, până la existențialismul și umanismul lui Jean-Paul Sartre. Pe lângă primul strat teoretic, există un al doilea, alcătuit din opere tipice care tratează subiecte care servesc fie ca fundal pentru ficțiunea existențială americană, fie analizează noțiuni care sunt adiacente subiectului existențialismului. Printre acestea putem menționa subiecte precum criza gândirii occidentale, noțiunile de societate și putere sau proiectul de modernitate.

Comparativă și interdisciplinară, această abordare oferă o analiză complexă a factorilor exogeni și endogeni care au format evoluția discursului existențialist american și au permis apariția unor astfel de gânditori ca Henry Adams, William James, Oliver Wendell Holmes Jr., și scriitorii Generației pierdute, printre care James Scott Fitzgerald și Ernest Hemingway.

Ficțiunea existențială americană, cu limitele sale stilistice și literare bine definite, nu a încetat a fi o chestiune de dezbatere greoaie. Disertația mea încearcă să prezinte doar un anumit scriitor – Hemingway – și poziționarea acestuia printre contemporanii săi, ca reprezentant remarcabil al epocii sale. Oricât de tentant, nu va acoperi lucrările tuturor scriitorilor aparținând generației pierdute, chiar dacă se vor aplica abordările comparative și

contextuale, iar unele dintre romane și povestiri ale lui Hemingway vor fi văzute prin prisma contemporanilor săi.

Ipotezele de cercetare aflate la baza tezei de doctorat au fost formulate în conformitate cu următoarele direcții de cercetare: preocuparea scriitorilor americani cu probleme existențiale; importanța contextului socio-politic, cultural și științific în definirea noilor forme de ficțiune existențialistă; relația dintre aceste condiții și cele ale perioadei în care Hemingway și-a scris romanele; poziția operei lui Hemingway printre lucrările scriitorilor Generației pierdute; apelul lucrărilor lui Hemingway astăzi. Căutând răspunsuri la aceste întrebări preliminare, vom putea ajunge la o mai bună înțelegere a mecanismelor complexe din spatele funcționării unui principiu filosofic când acesta se materializează în operele literare, și vom oferi o nouă viziune asupra operei lui Hemingway din punctul de vedere al autenticității existențiale.

Ca metodă pentru discursul nostru critic, am recurs la hermeneutică, urmând o serie de principii ale disciplinei, începând cu o descriere a textului care urmează să fie analizat și a contextului în care a fost scris. În primul rând, trebuie făcută descrierea textului și a contextului în care acesta apare. În cazul unui text, al unui obiect literar, analiza începe neapărat de la nivelul lingvistic. Textul este un fapt lingvistic care este compus din propoziții, cuvinte și setul formal de discurs. Ori de câte ori a fost necesar, am apelat la textele scriitorului, intercalând elementele textuale cu interpretări critice. La urma urmei, hermeneutica este o disciplină sincronă și diacronică în același timp, încercând să surprindă nu numai esența fenomenelor, dar și evoluția lor.

În ceea ce privește celelalte abordări, menționăm abordarea contextuală, care a permis citirea unor romane ale lui Hemingway în contextul literaturii ficțiunii americane din secolul al XX-lea, și abordarea comparativă, o perspectivă care depășește granițele geografice

stabilite și oferă instrumente care permit examinarea altor limbi și literaturi non-occidentale – ceea ce explică includerea unui capitol dedicat recepției lui Hemingway în lumea arabă.

Teza noastră este structurată în Introducere, urmată de opt capitole, Concluzii, o listă de ilustrații și Bibliografie. Toate ilustrațiile aparțin domeniului public. Toți autorii și titlurile menționate în textul corpului au fost adăugate la lista de lucrări citate. Am optat pentru notele finale care conțin informații suplimentare și explicațiile necesare.

Introducerea: „Descoperirea Europei de către scriitorul american” stabilește contextul discursului nostru critic și acoperă o serie de subiecte, cum ar fi: semnificațiile și dimensiunile exilului, descoperirea Europei de către scriitorii americani, fascinația exercitată asupra lor de Spania (exemplul lui John Dos Passos), relația intimă a lui Hemingway cu Spania și noile conștiințe ale europenilor cu privire la valorile literaturii americane (cazul lui Hemingway). A fost important să subliniem exilul auto-impus al scriitorilor americani, după Primul Război Mondial, la Paris, pe urmele lui Gertrude Stein, Ezra Pound sau T.S. Eliot – printre aceștia aflându-se Ernest Hemingway, Hart Crane, Archibald MacLeish, Sinclair Lewis, Scott Fitzgerald – și înflorirea unei activități literare remarcabile, desfășurată în jurul revistelor literare ale exilului american.

Cu toate acestea, în a doua jumătate a anilor 1920, exilul în Europa a devenit problematic, deoarece Europa nu mai reprezenta o alternativă incontestabilă; în același timp, expatrierea a fost tot mai mult criticată de unii americani rămași în Statele Unite, în timp ce unii dintre primii expatriați s-au plictisit de ceea ce li s-a părut ceva mai mult decât un fenomen la modă. Printre acești scriitori, Gertrude Stein, Dos Passos și Hemingway se deosebesc de predecesorii lor prin faptul că erau profund imersați în părțile mai puțin cunoscute ale lumii vechi: Stein era fascinată de tradițiile bogate franceze care ei i se păreau a fi păreau imuabile, fără a împiedica țara să fie modernă și să primească mulți artiști ai avangardei; Dos Passos, mult atașat Spaniei, se temea că Europa va dăuna unei țări care și-a

păstrat particularitățile; Hemingway a descoperit esența vieții spaniole în luptele cu tauri, pe care le-a văzut ca acțiuni simbolice capabile să aducă la suprafață natura violentă și mortală a luptei omului într-o lume străină. Hemingway îi descrie pe americanii – și uneori chiar pe englezii – care, eliberați de orice constrângere convențională grație libertății pe care bătrânul continent le-o oferă, își pierd simțul valorilor morale și trec printr-un proces de redescoperire. Recepția operelor lui Hemingway în Europa depinde nu numai de gusturile literare ale momentului în care au fost traduse cărțile, ci și de situația politică, socială și economică a guvernelor respective, determinată în multe cazuri de participarea sau neparticiparea lor la cele două războaie mondiale. Italia, Franța, Germania, Norvegia și Suedia au fost primele țări europene care au tradus cărțile lui Hemingway, publicate în aceste țări la scurt timp după apariția lor în Statele Unite.

Capitolul unu: „O actualizare existențialistă” este o introducere necesară în filosofia existențialismului, motivată de publicul cititor preconizat al studiului nostru – studenți și cercetători ai lui Hemingway din spațiul cultural arab. Pornind de la postulatul că existențialismul se caracterizează prin teme majore legate de o preocupare majoră – existența individuală determinată de subiectivitate, libertatea și opțiunile individului – prezentăm gândirea existențialistă a lui Kierkegaard și Nietzsche, și subliniem ideea că cea mai frapantă temă a existențialismului este cea a alegerii. Prezentăm în continuare opinia lui Sartre despre existențialism ca o formă de umanism, subliniind libertatea omului, alegerile și responsabilitățile lui, și conturarea unui existențialism literar în toate literaturile europene prin scrierile în Camus, Sartre și Simone de Beauvoir, Unamuno, Kafka și Pirandello. Existențialismul în literatura de specialitate a pus valorile estetice și morale ale creștinismului în dubiu, ca valori impuse și afectate: nu există nici un Dumnezeu, iar un individ poartă toată greutatea deciziei asupra situațiilor sale de viață, fiind responsabil numai pentru sine și alegerea lui pentru viață. Condiția omului este absurdă, dar în același timp tragică, așa cum se

arată în romanele lui Dostoievski, Proust și Kafka. Acțiunea este minimalizată, iar naratorul descrie situația limitată a vieții drept o decizie dificilă. Personajul este adesea prezentat într-un mediu închis, iar mișcările și activitățile sale sunt efectuate ca niște clișeuri. Caracterul este un semn al existenței. Existențialismul este un realism al vieții umane și se ocupă de „descompunerea personalității umane”.

Capitolul al doilea: „Ficțiune și preocupări existențiale” stabilește contextul social care a făcut posibilă preocuparea existențială a scriitorilor Generației pierdute și subliniază căutarea de către Hemingway a sensului vieții și a morții, așa cum se poate vedea în „Bătrânul și marea”. Analiza începe cu o prezentare a condițiilor sociale din SUA de după Primul Război Mondial, corupția și decadența socială a așa-numitei “ere a jazzului”, așa cum se vede în scrierile unei noi generații de scriitori – Dos Passos, Hemingway, Cummings și Faulkner, printre alții – pe care Gertrude Stain îl va marca mai târziu cu apelativul „generația pierdută”. Auto-exilați în Franța, acești scriitori au avut o înțelegere personală a istoriei și au căutat un sens mai profund în viață. Conștienți de problema americană și rușinea de a trăi într-o lume modernizată, ei reprezentau o nouă condiție a modernității și erau preocupați de evoluția istorică a Americii, concepută ca un ideal atemporal.

Acești scriitori au simțit dizolvarea valorilor tradiționale victoriene ale vieții și ale morții, iubirii și credinței, bărbăției și demnității și s-au luptat fără nici un sprijin moral sau psihologic pentru a găsi sensul vieții într-o lume care nu mai era la fel cum o știau ei. Încercarea lor de a înțelege sensul vieții și sentimentul de gol și lipsă de sens se vor regăsi ca fiind unele dintre principiile principale ale filozofiei existențialiste: lipsa de sens a existenței, responsabilitatea indivizilor pentru a trăi o viață semnificativă și depășirea sentimentelor de anxietate, disperare și teamă. Scopul lor este de a impune sisteme individuale de valoare asupra lor și propriilor decizii. Preocuparea lor era să pună la îndoială căutarea omului pentru scopul și semnificația existenței. Cu riscul de simplificare, discutăm preocupările

existențialiste ale lui Hemingway față de sensul vieții în obsesia morții – trăsătura tragică a operei sale. Într-o lume care nu este ordonată și înțeleaptă, nu există nici o cale de a evita destinul tragic al lui Oedip și fatalitatea nu poate corecta o ordine mondială morală pentru că nu există nici una. Hemingway a văzut dincolo de suprafața vieții și a fost conștient de absurditatea existenței noastre, care este dată de moarte ca „ultima ratio”. În „Bătrânul și marea”, relația bătrânului cu marea este determinată de starea conflictuală continuă a vieții, în care este necesar să te afirmi cu curaj, demnitate și perseverență. Santiago știe că nu trebuie să renunțe la speranță, deși cu siguranță știe că va fi în cele din urmă distrus. Rezultatul luptei sale îl transformă într-un simbol al vieții și suferinței umane.

Capitolul trei: „Când jurnalistul devine un scriitor de ficțiune” este mai tehnic în abordare și se ocupă de tehnica scrisului la Hemingway și de stilul jurnalistic al acestuia care, în ciuda conciziei și prozaismului său transmite, de fapt, bogăția conținutului care caracterizează opera scriitorului. Epigraful acestui capitol – un fragment din *The Star Copy Style* – concentrează relația dintre formarea scriitorului ca jurnalist și atitudinea lui generală față de scris. O trăsătură definitorie a prozei sale este elementul autobiografic. Intenția lui Hemingway de a se defini prin experiența de viață pe care a trăit-o a fost primul pas într-o călătorie complicată și dovedește „incomunicabilitatea” eroului cu lumea, un impas din care va găsi o cale de ieșire, deși numai parțial, prin adoptarea unui „cod inițiativ”. Eroul reflectă starea omului într-o ordine distructivă și preferă calitățile care pot elimina povara singurătății: curaj, demnitate, auto-conservare și prietenie adevărată. Există o legătură directă între începuturile sale – primul articol publicat în *The Trapeze*, primele proze scurte publicate în *Tabula* și ucenicia la *The Kansas City Star* – și teoria lui despre aisberg, conform căreia, datorită conciziunii și concentrării acțiunii, constituie cadrul aluziei și stilului lapidar. Ca exemple, am ales povestirile „Hills like White Elephants”, „Big Two-Hearted River”, și „The Snows of Kilimanjaro”, în care aluzia se afla la un nivel simbolic mai prejos de limbă, cum ar

fi aisbergul aflat sub suprafața oceanului. La nivel formal, se găsește și în interstițiile textului, cu omisiunile sale, și în tăcere. În această prezență aluzivă, limba are un aspect determinant.

Capitolul patru: „Spania (mai puțin) blândă a lui Hemingway” este dedicată celor două dimensiuni ale relației dintre Hemingway și Spania: cea a aficionado-ului de luptele de tauri și cea a unui susținător activ al războiului civil spaniol. Două dintre cărțile sale, una de ficțiune („Și soarele răsare”) și una de ficțiune („Moarte după-amiază”) sunt o demonstrație a interesului profund al scriitorului și a cunoașterii culturii spaniole. Spania a devenit patria lui artistică, unde a găsit un mod de viață și de gândire care părea mai natural și mai autentic, mult mai în concordanță cu propriul său mod de a fi, iar experiența luptei de tauri cu iminența morții l-a ajutat să se recupereze din coșmarurile primului război mondial. În corridă el descoperă „sentimentul de nemurire” pe care l-a trăit toreadorul; este „opera de artă” în care omul „se joacă cu moartea” și împărtășește sentimentul nemuririi cu spectatorul. Întâlnirea scriitorului cu poporul și cultura spaniolă a adus o schimbare vizibilă în narațiunea lui Hemingway, mai ales în eroii lui. „Moartea după-amiază” transcende granițele dintre „literatură” și scrierea documentară, între distracția în masă și arta înaltă, între codurile vizuale și cele verbale, între tradiția scrisă și tradiția orală, și chiar între interiorul și exteriorul textului. Pe de altă parte, orientarea lui politică îl-a făcut să se alăture Frontului Popular – un alt exemplu al predilecției lui Hemingway pentru locurile în care există lupte sau emoții inerte. „Pentru cine bat clopotele” captează, în cea mai pură esență, implicațiile și însemnătatea unui război civil, cu capacitatea sa de a trage și de a transforma oamenii buni în ucigași, chiar împotriva voinței lor. În Spania a descoperit sensul termenului *nada* („nimic”): lipsa de sens a vieții este exprimată în refuzul sec al „nimicului”, dezvăluind în forma strictă și concisă a cuvântului o filozofie a vieții. Hemingway venise în Spania pentru a scăpa de viața fictivă a Parisului, în favoarea contactului purificator cu natura. În roman, există o distincție clară între personaje care nu pot scutura greutatea obsesiilor lor în comparație cu

aceia care au cel puțin conștientizarea goliciunii lor și încearcă să o remedieze, care vorbesc cu vocea autorului. Robert Jordan vine în Spania pentru a lupta pentru ceea ce crede el că este o cauză demnă, și moare într-un act de serviciu, în mod voluntar. El este învingătorul morții sau al fricii de moarte: motivul final este de a face față morții. În „Pentru cine bat clopotele” Hemingway realizează un nou echilibru între certitudinea morții și distrugerii, pe de o parte, și celelalte valori de onestitate și solidaritate care rămân până la capăt.

Capitolul cinci: „Dragoste și filozofie existențială în *Adio arme*” este o lectură a romanului lui Hemingway dintr-o perspectivă existențialistă. În scrierile lui Hemingway, de la cele de debut până la cele postume, planurile concrete și istorice și sociale în care se formează eroul sunt întotdeauna viu exprimate și semnificative. Definind concepția despre lume a eroului lui Hemingway ca având trăsături existențiale, ne dăm seama că sarcina scriitorului nu a fost aceea de a crea un erou existențial ca atare. În ceea ce privește eroul lui Hemingway, se poate vorbi despre prevalența anumitor trăsături în viziunea lui asupra lumii, dar el nu acționează niciodată ca o întruchipare a oricărei filozofii, caracteristică lui Sartre sau Camus. Cu toate acestea, chiar dacă nu era un existențialist, scriitorul era un om al erei sale cu toate problemele ei imediate, căruia filosofia existenței i se potrivea cum nu se putea mai bine. În opera sa, scriitorul nu a reprezentat o viziune existențială asupra vieții, ci un individ format în condițiile dificile de la începutul secolului al XX-lea. Dacă trăsăturile filosofiei existenței s-au reflectat în cărțile sale, scriitorul a făcut acest lucru indirect, prin portretele eroilor săi. În „Adio arme” putem urmări modul în care s-au prăbușit concepțiile pozitivistice ale societății tradiționale, iar adevărul brutal despre lumea modernă. Protagonistul, Frederic Henry, se duce la război, plin de iluzii tinere, din patriotism și din dorința de a se afirma. Apoi, viziunea lui asupra lumii se schimbă și începe să perceapă războiul în multe privințe prin ochii lui Hemingway însuși. În condițiile primului război mondial, eroii lui Hemingway (în primul rând, Frederic Henry) se luptă nu cu un adversar sau altul, ci cu

ordinea mondială în întregul ei. Imaginea războiului găsește întruparea metaforică a cruzimii modernității ca atare. Eroul trebuie doar să urmărească stoic o concepție personală de onoare, care, în general, nu poate aduce niciun avantaj practic într-o lume care a pierdut coordonatele unor sensuri universale semnificative. Acest război nu îi oferă lui Frederic Henry decât o lecție de cunoaștere de sine.

Motivul comparației dintre eroul lui Hemingway și Frederick Moreau al lui Flaubert este că ambii se confruntă cu evenimentele politice esențiale ale timpului lor. Pentru Frederic Henry, dragostea se dovedește o capcană crudă, lipsită de moralitate, lăsând în urmă lucrarea și cuvintele bine cântărite și bine măsurate care dau sens nonsensului. Protagonistul este un om în căutarea adevărului, iar intriga romanului își găsește propria unitate într-o dimensiune filosofică, o filosofie de natură existențială. Menționăm relația strânsă dintre Hemingway, Sartre și Camus, precum și prezența ipotetică în poetica scriitorului american a filozofilor Kierkegaard, Heidegger sau Nietzsche, care ar fi influențat scrierea romanului „Adio arme”.

Printre argumentele în favoarea existențialismului lui Hemingway amintim: accentul scriitorului asupra responsabilității personale a individului de a deveni mai întâi conștient de sine și de a se strădui să vadă lumea mai clar și cu adevărat să reflecte propria sa sentiment de responsabilitate ca autor și artist al generației sale; înțelegerea crizelor existențial-filosofice cu care se confruntă individul în secolul al XX-lea; încercarea de a disemina instruirea filosofică asupra „artei de a trăi” cititorilor lor americani de după război; dorința lui de a aborda ceea ce vede ca fiind crizele filosofice universale ale generației sale sub forma artei literare, prin apropierea și traducerea preocupărilor existențiale ale existenței la interesele și preocupările americanilor.

Capitolul șase: „Femeile lui Hemingway: Scriitorul și enigma feminității” a fost declanșat de publicarea postumă a romanului lui Hemingway „The Garden of Eden” în 1986, un eveniment care a deschis porțile exegezei lui Hemingway către critica de gen. Rezultatul

este evaluarea prezenței feminine într-o lucrare literară tradițională dedicată tradițiilor literare ale personalității și aventurii vieții scriitorului care a provocat ultimele patru decenii de apreciere critică cu insistența asupra a ceea ce Broer și Olanda au numit „interpretări superficiale sau greșite ale tratării de către Hemingway a [problematicii] femeilor și genului”. Acest capitol se dezvoltă pe această nouă abordare a lucrării lui Hemingway, cu exemple din „Cat in the Rain” și „The Garden of Eden”; ca fundal pentru analiza noastră, am selectat o relație cvasi-ficțională contemporană a relațiilor controversate ale lui Hemingway cu cele patru soții ale sale – volumul „Mrs. Hemingway” de Naomi Wood (2014). Alegerea povestirii „Cat in the Rain” – care concentrează, pe scurt, abordarea de către scriitor a feminității și este un bun exemplu de aplicare a „teoriei aisbergului” – am putut descoperi intensitatea dramatică condensată în fiecare dintre frazele narațiunii întotdeauna laconice a lui Hemingway și identificarea simbolurilor antitetice: grădina (fertilitatea) și monumentul de război (infertilitate), ambele indicând tragedia internă a unei femei, și anume dorința maternității. Este o mostră clară de feminitate dezvăluită, iar identitatea este definită ca identificare: prin specificarea afecțiunii, femeia înțelege că pisiul este neajutorat și că, la fel ca și ea, trebuie să fie protejată. În esența sa, în „Cat in the Rain”, Hemingway trasează o imagine de cinci dimensiuni a lumii femeilor cu privire la dorințele îngădite ale acestora: (1) recuperarea feminității și a atractivității ei; (2) dorința de a avea un copil care îi completează viața și comportamentul ei ca femeie, conferind un sens nou proprie-i singurătăți; (3) dobândirea unei stabilități familiale și a unei locuințe permanente în care să trăiască înconjurată de lucrurile lor; (4) o renaștere a sentimentelor cuplului și a relațiilor lor afective; dorința de a-și reînnoi apariția și de a-și consolida poziția socială.

Pe de altă parte, „The Garden of Eden” este o utopie sexuală, încercarea unui cuplu tânăr de a schimba rolurile de gen și semnifică îndepărtarea scriitorului de propria-i masculinitate, permițând stabilirea de noi legături între viața personală a scriitorului și proza

lui. Hemingway a considerat întotdeauna convertirea experienței sale de viață în artă ca cel mai potrivit mijloc de a privi în lumea în care se află adevărul. În acest roman, Hemingway examinează stările mentale ale personajelor cu acea simplitate și eficacitate care îl caracterizează, bazându-se pe detalii, fără a menționa în mod explicit motivațiile sau dispozițiile, dar descrie cu exactitate mediul, astfel încât cititorul să înțeleagă de la sine ce se întâmplă cu adevărat. Eroul lui Hemingway pune preț pe acele calități care pot înlătura singurătatea: curaj, demnitate, auto-conservare, prietenie adevărată. El nu poate să afle întotdeauna, dar în povestirile sale, experiența de viață pe care scriitorul o împărtășește cu noi vorbește despre efortul omului de a depăși pragul care îl separă de ceilalți, de a-i înțelege și de a afla modul în care îl va aduce mai aproape de ceilalți.

Capitolul șapte: „Dimensiunea etică și morală a prozei lui Hemingway” analizează moralitatea acțiunilor eroului lui Hemingway, sensul relației sale cu celălalt și pune în discuție moștenirea artistică a romancierului, moralitatea eroului codului și etica lui în prezentarea adevărului în romane și povestiri. Pornind de la presupunerea că este aproape imposibil să disociem personalitatea scriitorului, formată în lumina conflictelor mondiale la care a participat activ de personajele centrale ale romanelor, ajungem la concluzia că eroul lui Hemingway se caracterizează printr-o căutare neîncetată a unui mod de viață care îi va permite să supraviețuiască în mijlocul unui haos într-o lume erodată moral și fizic de violență. Urmărim evoluția scriitorului de la lucrările sale timpurii, în care el descria bărbații privați de orice credință în valori morale de vicisitudinile nemiloase ale războiului, ducând o existență cinică și dornici să-și satisfacă nevoile emoționale; sau oameni cu un caracter simplu și emoții elementare, capabili să lupte cu curaj împotriva adversarului și a circumstanțelor vieții, chiar și conștienți de inutilitatea luptei.

Hemingway nu a văzut nici un fel de valori morale pozitive în viața lui și și-a dezvoltat propriul „cod moral”: din moment ce un om este sortit înfrângerii, singura lui

posibilitate de a-și menține demnitatea umană este să fie curajos, să se supună împrejurărilor și să respecte regulile de „fair play”. Eroul codului supraviețuiește în circumstanțe violente, dar el o face diferit: în „Și soarele răsare”, protagonistul încă găsește o distanță emoțională imensă față de eroul codului. Deși cunoaște normele de comportament specifice codului, el nu le poate îndeplini cu fidelitate. În „Bătrânul și marea”, eroul își va găsi răscumpărarea totală în pescuit, în timp ce în „Adio arme”, cunoștințele și curajul rămân caracteristicile fundamentale ale eroului de cod. În „Pentru cine bat clopotele”, personajul care simbolizează eroul codului se apropie, mai degrabă decât să se îndepărteze de la caracterul eroului; rolul său este de a accentua mai ales anumite calități. În „Bătrânul și marea”, rolul lui Santiago ca erou al codului este subliniat de un alt personaj, Manolo, tânărul care îl însoțește, îl protejează și îl respectă pe erou la începutul și sfârșitul romanului pentru a accentua calitățile bătrânului marinar. Deși personajele ilustrative ale codului trăiesc într-o lume caracterizată de violență, mizerie și haos, atitudinea lor este invariabil pozitivă. Ca personaj reprezentativ al codului, Hemingway a trăit fiecare clipă din viață cu pricepere, curaj și perseverență, urmând filosofia eroică a codului.

Ultima secțiune a acestui capitol este dedicată eticii de a spune adevărul. Subliniem principiul călăuzitor al lui Hemingway în procesul creației, acela că scriitorul trebuie să scrie despre ceea ce a trăit și trebuie să o spună în cel mai simplu mod posibil. El stabilește astfel principiile etice de bază care îi vor governa opera și își vor influența estetica. În opera narativă a lui Hemingway putem distinge trei nuanțe diferite ale adevărului: adevărul ca adevărată experiență, adevărul ca adevărată istorică, și adevărul în sensul adaptării la realitate. În concluzie, eroul lui Hemingway a învățat prin experiența personală esența societății burgheze și neagă moralitatea. Trăsăturile sale definitive sunt neconformismul, rebeliunea individualistă și înlocuirea unei tragedii publice cu tragedia personală. El subliniază că, în viziunea lui asupra împrejurărilor, logica armonioasă a evenimentelor și a

gândurilor pare a fi tulburată, iar principiul irațional (susținut de metodele simbolismului), în momentele critice provoacă gândirea. Codul onoarei se dovedește a fi eronat, social nejustificat, deși este mai bun decât legile și moralitatea burgheză. Negarea principiilor moderne nu conduce eroul la nici o acțiune justificată logic și în același timp social valoroasă; el doar suferă și caută o cale de ieșire din impas în fuga din societate.

Capitolul opt: „Hemingway și literatura arabă: receptare și influență” transferă analiza prozei lui Hemingway în spațiul cultural arab și acoperă patru direcții principale ale unei cercetări viitoare: descoperirea romanului occidental de către arabi, unele considerații asupra gândirii existențialiste arabe, o trecere în revistă a traducătorilor și traducerilor arabe ale lui Hemingway și o evaluare a influenței operei lui Hemingway asupra scriitorilor arabi, și receptarea critică a romanelor sale în lumea arabă. Am pornit de la premisa că, dacă nu ar fi fost romanul occidental, romanul în arabă nu ar fi fost scris. Am subliniat importanța mișcării *al-nahda* – Renașterea arabă din mijlocul secolului al XIX-lea – și lucrările unui număr de intelectuali care au tradus literatura occidentală, contribuind astfel la scrierea unei literaturi originale în limba arabă. Menționăm contribuția unui număr de scriitori reprezentând centre de revoltă culturale: Mahmoud Taymour, Tawfiq al-Hakim, Naguib Mahfouz și Yahya Hakki (Egipt); Mikhail Naima și Tawfiq Youssef Awad (Liban); Mohamed Choukri și Mohamed Zafzaf (Maroc); Mahmud Ahmad al-Sayyid (Irak).

Referitor la prezența unei orientări existențialiste în gândirea filosofică arabă, menționăm relația strânsă dintre Jean-Paul Sartre și gânditorii arabi – Fayiz Sayigh (SUA), Hisham Sharabi și Suheil Idris (Liban), Abd al-Rahman Badawi, Mahmud Amin al-Alim și Taha Husayn (Egipt). Diferența dintre Est și Vest, în acest caz, este că existențialiștii occidentali au căutat libertatea și eliberarea tuturor limitelor, fie că sunt teologice, politice sau sociale, pentru a-și asuma propriile responsabilități, în timp ce existențialiștii arabi au pus capăt existențialismului în politică.

Cea mai bună dovadă a recepționării lui Hemingway în spațiul cultural arab este numărul impresionant de traduceri: am identificat 14 traduceri diferite ale romanului „Bătrânul și marea” (cea mai recentă în 2019) și 15 traduceri ale altor două titluri. Menționăm activitatea unor traducători literari de prestigiu și preocuparea cercetătorilor pentru lucrările lui Hemingway: numai în Irak am găsit articole de cercetare despre Hemingway în nouă reviste științifice. Toate acestea demonstrează măsura în care popularitatea la nivel mondial a operei lui Hemingway a cuprins lumea arabă și a contribuit cu succes la portretul scriitorului și a adus lucrările sale în atenția cititorilor obișnuiți arabi, a scriitorilor și cercetătorilor. Menționăm influența lui Hemingway asupra unui număr de scriitori arabi, cum ar fi Jassim Al-Rasif (Irak), Ahlam Mosteghanemi (Algeria), Al-Sadeq Al-Nayhom (Libia), Ghalib Halasa Ghitani (Egipt). Exemple de influență a obiectelor de artă romanul lui Jassim Al-Rasif „The Third Platoon” (influențat de „Adio arme”) și romanul lui Abdul Rahman Munif „When we left the bridge” (influențat de „Bătrânul și marea”), în timp ce savanți precum Abdullah Ayyash, Abdullah Abu Heif, Muhammad Ghanimi Hilal și Samir Al-Badri scriu despre impactul lui Hemingway asupra romanului modern arab, care a permis scriitorilor arabi să abordeze preocupările artistice și sociopolitice actuale care îi preocupă: consecințele războiului din societatea sfâșiată de război din Irak, problema iubirii și a războiului și amărăciunea înfrângerii.

Concluzii: „Scriitorul între Eros și Thanatos” prezintă scrierile lui Hemingway din perspectiva dihotomiei Eros-Thanatos și reiterează principalele subiecte ale cercetării noastre: importanța traficului intelectual transatlantic de după Primul Război Mondial și al contactelor fructuoase dintre intelectualii americani și europeni care au contribuit la dezvoltarea unei viziuni existențiale asupra vieții; abordarea existențialismului de către Hemingway, justificată de fundalul socio-politic, cultural și științific care a condus la noi forme de beletristică existențialistă; estetica abordării vieții de către Hemingway, așa cum a fost revelată în

scrierile despre luptele cu tauri în Spania, războiul civil spaniol, primul război mondial și prăbușirea societății tradiționale, aventurile africane, opiniile despre gen și enigma feminității, cod; și faima mondială a lui Hemingway, cu un accent deosebit pe recepția sa în spațiul cultural al lumii arabe: traducerea operelor sale, recepția critică și posibilele influențe.